

Cada vegada hi ha més pares i mares que opten per fer activitats amb els fills després de l'escola per compartir temps i millorar la comunicació amb ells

Família EXTRAESCOLARS EN FAMÍLIA: PER QUÈ NO?

NEREIDA CARRILLO

Les criatures s'apleguen al centre de la catifa, remenen la petita capsa de tela que conté els ous musicals, n'agafen uns quants i tornen a la falda de la seva mare o del seu pare. Junts cantaran la pròxima cançó i procuraran sacsejar una maraca oval a cada mà mentre es mouen, suaument, al ritme de la música. Nens i progenitors comparteixen una estona de música i anglès en el programa d'educació musical Music Together, una de les poques activitats extraescolars per fer en família a Catalunya. La Sandra i el Lluís fa mesos que hi van amb les seves dues filles, una de tres anys i mig i l'altra de gairebé dos. "Està bé perquè van a l'escola, i a l'escola bressol i no tenim gaires estones en família", diu la Sandra. El Lluís valora el fet de presenciar experiències de les nenes que, si anessin soles a les extraescolars, no podria viure: "M'agrada veure les nenes contentes, cantant i ballant".

El mètode va començar als Estats Units a finals dels anys 80 i va arribar a Catalunya ara fa sis anys, portat per Piero Faustini, musicòleg, professor i director de Music Together Barcelona. Amb la seva guitarra com a batuta, el Piero va marcant el ritme perquè els adults s'engresquin i la mainada aprengui. "Els nens em miren a mi, però imiten la seva mare o el seu pare", explica aquest musicòleg. Faustini afegeix que les famílies se senten atretes per la proposta conscients de la importància educativa de la música, però sobretot perquè busquen alguna cosa per fer tots junts. "Això és el contrari d'un xiquiparc i hi ha una dimensió comunitària molt important", afegeix, i destaca la importància de l'acompanyament dels pares en l'aprenentatge musical durant la primera infància.

MILLORA EL RENDIMENT I LA COMUNICACIÓ

El fet que les famílies s'involucrin en les activitats extraescolars, participant-hi o acompanyant els infants d'altres maneres, reporta molts beneficis als nens, segons Moisès Esteban, doctor en psicologia de l'educació i director de l'Institut de Recerca Educativa de la UdG. "La implicació parental, i la participació

en activitats extraescolars ho és, té beneficis relacionats amb el rendiment acadèmic de la canalla, el desenvolupament d'habilitats socials i cognitives i també la cohesió social dins la família: hi ha més comunicació i més participació", assegura l'Esteban. Música, natació per a nadons i progenitors, anglès en família... Hi ha un gran ventall d'activitats per fer plegats i tant els pares com els educadors i monitors reconeixen la vàlua de compartir l'oci i l'aprenentatge. La Jennifer i el seu fill Gonzalo, de dos anys i mig, comparteixen música en família des que el nen tenia 9 mesos. "Pots parlar activament del que has fet", assenyala.

Carlos Claramunt, formador de ioga amb 40 anys d'experiència, imparteix

classes de ioga en família per a infants d'entre 2 i 12 anys a Barcelona, Sant Cugat, Castelldefels o Gavà. En la primera infància es fan classes amb menys concentració i més lúdiques, en què el propòsit és passar temps plegats i introduir-se en el ioga. En edats més avançades, amb una classe més estructurada, s'aconsegueixen altres objectius: "Es recupera bastant la relació entre els pares i els fills, que generalment ja està prou deteriorada per l'escassetat de temps i la manca de comunicació. Fem moltes postures en parella en què els nens es relacionen amb els seus pares; els encanta rebolcar-se amb el seu pare o mare; és un moment per a ells, important sobretot quan tenen germans petits i són els reis destronats".

La dada

Extraescolars, una font de desigualtat

L'organització sense ànim de lucre Expanded Schools certifica que quan els infants acaben la primària presenten una diferència educativa de 6.000 hores d'activitats fora del centre escolar. "L'escola ha funcionat des del punt de vista universalitzador, però és en l'àmbit de les extraescolars on hi ha més desigualtat", explica el doctor en psicologia de l'educació Moisès Esteban. Entre aquestes 6.000 hores, n'hi ha 3.060 d'activitats després de l'escola, 220 de lectura en família o 1.080 de casals d'estiu. Tenint en compte que, segons Esteban, l'escola ja no és l'únic agent educatiu, "hi hauria d'haver una política de facilitar l'accés a activitats extraescolars a les famílies que no poden pagar-les". En alguns casos ja es fa a través de beques o altres instruments.



Malgrat els beneficis, l'oferta d'activitats per fer junts és escassa, sobretot més enllà dels 3 anys. Tant és així que algunes famílies s'organitzen per planificar activitats plegats. Un exemple és Petits Nins, a Quart, on una quinzena de famílies amb canalla de fins a 5 anys programen activitats després de l'escola: manualitats, tallers de cuina, dansa amb infants, titelles... Cristina Troyano, una de les fundadores, explica per què va sorgir la iniciativa: "Totes les extraescolars les fan els nens sols, no n'hi ha cap que els pares puguem compartir amb ells".

ACOMPANYAMENT SUBTIL A SECUNDÀRIA

Esteban raona per què l'oferta és minsa més enllà de la primera infància: "De 0 a 3 anys les criatures no tenen autonomia i les famílies tenen un paper molt important. A primària i secundària apareix una necessitat d'autonomia, els nens i nenes es creen els seus propis espais d'aprenentatge i de socialització. La presència física dels pares de vegades pot fer nosa". Així ho certifica també l'informe sobre els programes per fomentar la implicació parental de l'expert en polítiques d'educació, família i ocupació Jaume Blasco, que apunta que a secundària les formes més subtils d'implicació parental són més eficaces. També a primària el fet de tenir bones expectatives i altres comportaments subtils funcionen millor que el control parental o altres accions específiques.

Claramunt assenyala que, amb el ioga, els objectius són diversos en funció de l'edat. Si bé en els més petits el propòsit és "descobrir el seu cos, treballar en equip, introduir-se en alguns valors i fer coses plegats amb els pares i mares", quan són més grans es busca un exercici més físic, una millora en la concentració i recompondre una relació de vegades deteriorada per la falta de temps. Aquest és un dels tipus de famílies que trien les activitats extraescolars en família, pares o mares que treballen força hores, viatgen molt i un dia a la setmana es reserven un forat per fer alguna cosa amb les criatures. També són famílies, esclar, que es poden permetre aquesta despesa.

Tot i que molts pares voldrien passar més temps amb els seus fills després de l'escola, no tothom s'ho pot combinar. "Actualment els pares estan desbordats –lament el psicòleg de l'educació de la UdG–. Hi ha molta literatura al voltant de l'estrès familiar a causa de la inestabilitat laboral i la precarietat. De vegades les famílies no tenen prou temps entre setmana per fer activitats amb els seus fills". Esteban recalca que molts dels beneficis que s'obtenen del fet de compartir activitats extraescolars es poden aconseguir d'altres maneres: "Hi ha moltes activitats que poden fer els pares i mares: comunicació sobre l'activitat escolar en els àpats, lectura compartida de contes..." Sigui físicament o de manera més subtil; activitats formals o informals; entre setmana o el cap de setmana, la clau és compartir.✖



JORDI ROVIRALTA

L'apunt Compartir, també a casa

Un dels avantatges que moltes de les famílies identifiquen en la possibilitat de fer les extraescolars junts és que les poden compartir també a casa o en altres estones de lleure compartit; l'experiència de fer activitats plegats, per tant, no se circumscriu a l'espai de música, la classe de dansa o el gimnàs de ioga. Per exemple, en el cas de Music Together, les famílies disposen de materials que els permeten practicar i cantar junts en altres moments de la setmana. "Al cotxe posem les cançons; ella va cantant i cantem tots. Són moments d'alegria que compartim", explica l'August, pare d'una nena de 4 anys. En el cas del ioga de les acadèmies de Carlos Claramunt, es recomanen exercicis també a casa. "Ensenyem estratègies perquè els pares i els nens tinguin els seus espais i també espais compartits", afirma aquest instructor de ioga.